

Aktuel Ældrepolitik januar 2022

Foretræde for Folketingets Beskæftigelsesudvalg

Ældre Sagen havde foretræde for Folketingets Beskæftigelsesudvalg den 8. december. Bestyrelsesformand Preben Staun og direktør Bjarne Hastrup redegjorde for Ældre Sagens bekymring over den lave regulering af pensionerne i 2022 kombineret med store prisstigninger på især el og gas og præsenterede Ældre Sagens forslag til forbedringer af pension, grøn check og varmetillæg. Næstformand Birger Rasmussen fulgte op med eksempler ”fra det virkelige liv” for pensionister på Bornholm.

Beskæftigelsesudvalget har efterfølgende bedt beskæftigelsesministeren kommentere Ældre Sagens brev til udvalget fra november samt Ældre Sagens præsentation og forslag til forbedringer. Der er desuden stillet supplerende spørgsmål om opgørelsen af lønudviklingen for 2020 (der anvendes ved regulering af pensionen i 2022). Spørgsmålene er endnu ikke besvaret.

Forbud mod at screene for alder ved rekruttering

Ældre Sagen har givet høringssvar til et lovforslag om at indføre et forbud mod, at arbejdsgiver kan udbede sig og registrere oplysninger om alder i forbindelse med rekruttering.

I høringssvaret udtrykker Ældre Sagen anerkendelse af forslaget. Vi har tidligere peget på behovet for et opgør med automatisk registrering af alder i rekrutteringssystemer og screening af jobansøgere på baggrund af alder. Forslaget er et skridt i den rigtige retning, så erfarne ansøgere ikke automatisk sorteres fra på grund af alder, men det kan ikke stå alene i forhold til at løse udfordringerne med aldersdiskrimination på arbejdsmarkedet. Derfor opfordrer vi til, at der fortsat er politisk opmærksomhed og dialog med Ældre Sagen om konkrete forslag på området.

Når forslaget med stor sandsynlighed bliver vedtaget, vil forbuddet mod at screene for alder ved rekruttering træde i kraft 1. juli 2022.

Finansloven 2022

I december faldt finansloven for 2022 på plads. Hovedoverskrifterne var en vinterpakke på 1 mia. kr. til regionerne til at afhjælpe de akutte udfordringer på

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

sundhedsområdet samt afskaffelse af det såkaldte håndværkerfradrag.

Ældreområdet bliver tilgodeset med 125 mio. kr. årligt i fire år til ikke nærmere definerede formål. Dette fik Ældre Sagens direktør Bjarne Hastrup til omgående at betegne finansloven for 2022 som både svag og skuffende. Særligt falder det Ældre Sagen for brystet, at regeringen udadtil taler i store vendinger om behovet for styrkelse af ældreområdet, men ikke fulgte op med aktiv handling i finansloven for 2022.

Ældre Sagen har fremlagt konkrete forslag til, at man i finansloven kunne gennemføre forbedringer af ældreplejen for i alt tre mia. kr. Forslagene kan læses her:

<https://www.aeldresagen.dk/-/media/aeldresagen-dk/delte/dokumentation/oevrige/2021-aeldresagens-fforslag.pdf>

Der udestår et fortsat politisk arbejde med definere, hvordan midlerne til ældreområdet skal udmøntes. Dette arbejdes forventes igangsat i løbet af 2022. Ældre Sagen vil stille viden og forslag til rådighed for de beslutningstagende politiske partier på vanlig vis.

Corona

Med stigende smittetal fylder Corona fortsat. Behovet for test og revaccination har givet en række udfordringer for særligt svækkede ældre. Ældre Sagen har derfor ad flere omgange påpeget behovet for at sikre gode adgangsforhold til vaccination og test, så adgangen ikke bliver en barriere for, at man bliver testet eller revaccineret.

Ældre Sagen har eksempelvis påpeget behovet for særlige køer til skrøbelige ældre, så man ikke skal stå i kø flere timer til test, hvis man fx er dårligt gående.

Ældre Sagen har ligeledes fra start påpeget behovet for, at myndighederne lavede en særlig indsats for revaccination af de mest svækkede ældre i form af udkørende vaccinationsenheder. Flere steder fik regionerne ikke organiseret denne indsats, selvom det var hensigten. Inden jul havde knap hver femte hjemmehjælpsmodtager endnu ikke fået det tredje stik eller booket tid. På samme tidspunkt var 94 pct. af alle over 65 år revaccineret. Ældre Sagen blev ved med at påpege behovet for hjemmevaccination overfor myndighederne og i medierne. Lige inden jul blev der indgået en aftale mellem Danske Regioner og Praktiserende Lægers Organisation (PLO), der skulle sikre, at svækkede ældre med omfattende hjemmehjælp kunne blive vaccineret hjemme. Med

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

aftalen blev det muligt for kommunerne at bestille en hjemmevaccination fra regionerne.

Ældre Sagen har desuden påpeget behovet for krav til test af plejepersonale og behovet for at understøtte let adgang til test og revaccination af personalet i ældreplejen, da der fortsat er stor smittetigning på bl.a. plejehjem.

På grund af den stigende smitteudvikling og bekymring for omikronvarianten besluttede Folketinget før jul at suspendere behandlingsgarantien. Ældre Sagen har såvel i medierne og i brev til sundhedsministeren udtrykt bekymring herfor. Ligeledes har Ældre Sagen påpeget en række forhold, der er afgørende for at sikre en værdig behandling af ældre svækkede patienter i forbindelse med, at kommunerne skal stille 300 sengepladser til rådighed som aflastning til trængte sygehuse. Det er i den forbindelse afgørende, at man som patient er sikret de samme rettigheder, uanset om man behandles i det regionale sundhedsvæsen eller i kommunerne. På den lange bane har Ældre Sagen endnu engang påpeget behovet for, at regeringen sikrer et robust sundhedsvæsen med en sundhedsaftale og den rette økonomi.

MitID

Udrulningen af MitID er i gang, hvilket betyder, at borgerne gradvis bliver bedt om at skifte over til den nye digitale identitet. Den enkelte får automatisk besked, når det er ens tur. Det sker løbende i perioden fra efteråret 2021 til sommeren 2022. Omkring en halv million brugere har allerede taget MitID i brug.

Uafhængige eksperter såede i november 2021 tvivl om sikkerheden på MitID. Ældre Sagen skrev derfor til Digitaliseringsstyrelsen, at det er af afgørende betydning, at der ikke er en øget sikkerhedsrisiko forbundet med at overgå til at benytte MitID som digital identitet, samt at sikkerheden omkring MitID er fuldt ud på niveau med det, som kan forventes af et nyt it-system til samtlige landets borgere.

Digitaliseringsstyrelsens direktør har efterfølgende svaret Ældre Sagen, at MitID er en sikker løsning, og at styrelsen på baggrund af kritikken har styrket sikkerheden yderligere. Desuden nævner styrelsen, at oplysning til borgerne om, hvordan MitID virker, og hvordan man passer på sit MitID, har stor betydning for at undgå svindel, samt at den indsats, Ældre Sagen yder i forbindelse hermed, er et vigtigt bidrag, som styrelsen takker for.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen fortsætter med at følge MitID-projektet tæt.

Lang ventetid på demensudredning

I slutningen af november sendte Ældre Sagen et brev til sundhedsminister Magnus Heunicke for at gøre opmærksom på de stigende og uholdbart lange ventetider på demensudredning, som betyder, at patienter flere steder landet over lige nu må vente mere end et år på udredning. Situationen med lange ventetider blev yderligere forværret, da Danske Regioner for nyligt opsagde aftalen med den private leverandør Demensudredning Danmark.

Omkring 90.000 danskere estimeres at være ramt af en demenssygdom. Mindre end halvdelen af dem har fået en diagnose. Det skyldes bl.a. manglende ressourcer i udrednings- og behandlingsklinikkerne, herunder manglen på speciallæger.

Ældre Sagen mener, at vi må og skal finde en løsning på den manglende kapacitet til udredning af demens hurtigst muligt.

2 mio. kr. til ensomhedsbekæmpelse

Den stigende coronasmitte rammer især sårbare ældres sociale liv hårdt: Reduceret hjemmepleje i mange kommuner, vanskeligere adgang til offentlig transport, aflysninger i foreningslivet og selvisolation som følge af bekymring for smitte fører til færre sociale kontakter og øget risiko for ensomhed. Ældre Sagen har gjort opmærksom på denne problemstilling.

Regeringen har med opbakning fra et bredt flertal af Folketingets partier den 15. december 2021 givet i alt 2 mio. kr. til en række organisationer til at bekæmpe ensomhed og skabe større trivsel og tryghed blandt sårbare ældre hen over julen og ind i det nye år. Ældre Sagen er i den anledning blevet tildelt 500.000 kr., som vil blive anvendt på at udbrede kendskabet til Ældretelefonen, så flere isolerede ældre kan få en telefonven.

Nødberedskab i forskellige kommuner

Ældre Sagen har konstateret, at flere kommuner i slutningen af 2021 reducerede i den bevilgede hjælp og pleje til ældre på grund af mangel på personale.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Det er efter Ældre Sagens opfattelse helt uacceptabelt, da der er tale om ulovlig forvaltning, hvis reduktion af den tidligere bevilgede hjælp sker, uden at der foretages en fornyet konkret og individuel vurdering af den enkelte ældres samlede behov for hjælp og støtte i hverdagen. Samtidig undrer vi os over, med hvilken hjemmel kommunerne indfører nødberedskab.

Derfor har vi bedt Tilsynet under Ankestyrelsen om at gå ind i disse sager og vurdere, om det er lovligt at reducere i den bevilgede hjælp.

Vi har også skrevet til social- og ældreminister Astrid Krag, hvor vi appellerer til, at ministeren hurtigst muligt afklarer, om der er hjemmel til at aktivere et nødberedskab og reducere i hjælpen.

Vores indgriben skal ikke opfattes som en kritik af personalet. Tværtimod. Vi ønsker at gøre forholdene så attraktive, at det både kan lykkes at fastholde og rekruttere ansatte til området og sikre svækkede ældre en værdig og omsorgsfuld pleje.

Forskelsbehandling af ældre i plejeboliger

Ældre Sagen er via en konkret sag i Ankestyrelsen blevet opmærksom på, at ældre lejere af almene plejeboliger udsættes for forskelsbehandling i forhold til yngre med samme grad af nedsat funktionsevne. Forskelsbehandlingen skyldes Ankestyrelsens fortolkning af lovgivningen. Hvis en yngre person med nedsat funktionsevne er lejer i en almen bolig (et botilbud), skal kommunen betale for reparation af boligen, hvis beboeren kommer til at ødelægge lejemålet, fx pga. slid med kørestol eller lignende.

Hvis en ældre lejer af en almen plejebolig med samme grad af nedsat funktionsevne kommer til at ødelægge sin lejebolig, skal lejeren selv betale for at få istandsat boligen. Ældre er dermed ikke omfattet af reglerne om, at kommunen skal afholde udgifter til istandsættelsen.

Efter vores opfattelse er det helt uacceptabelt, at ældre beboere i plejeboliger med samme grad af nedsat funktionsevne som yngre beboere i tilsvarende boliger, ikke er omfattet af reglerne om at få dækket disse udgifter.

Vi har derfor skrevet til social- og ældreministeren og indenrigs- og boligministeren om problemstillingen og opfordret til, at lovgivningen bliver ændret.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Indenrigs- og boligminister Kaare Dybvad Bek har besvaret vores henvendelse og oplyser, at han vil se på behovet for en ændring af reglerne i almenboligloven, så der ikke sker forskelsbehandling. Han oplyser også, at social- og ældreministeren er opmærksom på problemstillingen, og at de to ministre sammen vil se på behovet for ændringer og mulige løsninger på problemet.

Forskelsbehandling på grund af alder

Ældre Sagen har fra et medlem i Realdania fået oplysning om, at det fremgår af Realdanias vedtægter, at man ikke er valgbar til repræsentantskabet hos Realdania, hvis man er fyldt 70 år eller fylder 70 år i valgåret. Vi har derfor rettet henvendelse til Realdania for at høre nærmere om baggrunden for aldersgrænsen i deres vedtægter.

Realdania har svaret, at de følger Erhvervsstyrelsens retningslinjer om god fondsledelse, som anbefaler aldersgrænser.

Vi har derfor skrevet til Erhvervsstyrelsen, som har videresendt vores henvendelse til Komiteen for god Fondsledelse. Komiteen for god Fondsledelse har herefter oplyst, at det er korrekt, at Anbefalingerne for god fondsledelse indeholder en anbefaling om, at der fastsættes en aldersgrænse for bestyrelsesmedlemmer. Begrundelsen for aldersgrænsen er bl.a., at den kan være med til at sikre en vis fornyelse i bestyrelserne. Anbefalingen kan også bidrage til at sikre skærpet opmærksomhed om bestyrelsens kompetencebehov.

Komiteen for god Fondsledelse har også oplyst, at den ikke har anbefalet en konkret aldersgrænse. Fastsættelsen af aldersgrænsen er således noget, den enkelte fondsbestyrelse skal drøfte internt, og som de eventuelt kan søge ændret i vedtægten ved at anmode om tilladelse til vedtægtsændringen hos fondsmyndigheden, som for de erhvervsdrivende fonde er Erhvervsstyrelsen. Samtidig er det anbefalingen, at fondsbestyrelsen skal sikre, at bestyrelsesmedlemmerne har de relevante kompetencer - uanset alder.

Charter for værdig ældrepleje

Efter afholdelse af ældretopmødet i september 2021 blev parterne bag topmødet (Ældre Sagen, Social- og Ældreministeriet, FOA og KL) enige om en efterfølgende udarbejdelse af et charter for værdig ældrepleje, der skulle opsummere resultaterne fra de to ældretopmøder og arbejdet imellem disse. Meningen er, at chartret opridser den

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

retning, som ældreplejen bør udvikles og ændres i. Chartret blev udarbejdet umiddelbart op til afholdelse af et dialogmøde på statsministerens residens Marienborg den 8. november om fremtidens ældrepleje.

Ældre Sagen har i forbindelse med lanceringen af chartret udtalt, at det er afgørende, at der nu bliver sat handling bag de mange gode ord og intentioner. Der er behov for omfattende forandringer med fokus på bedre mulighed for den enkeltes mulighed for indflydelse i hverdagen. Dette gælder såvel for den svækkede ældre modtager af hjælp som for de, som skal udføre den.

Nyvalgte kommunalpolitikere skal i gang

Op til kommunalvalget i november 2021 blev der udstedt mange løfter fra kommende kommunalpolitikere om prioritering af ældreplejen i deres respektive kommuner. Flere ressourcer og forandringer i den nuværende pleje var omdrejningspunkt for mange af de løfter, der kom frem i valgkampen.

Ældre Sagen har i medierne slået til lyd for, at vi nu efter valget vil se handling fra de nyvalgte kommunalpolitikeres side. De skal i arbejdstøjet og bevise, at der ikke alene var tale om gode intentioner og valgflask, men også var reelle ønsker om fornyelse og prioritering af ældreområdet. Ældre Sagen har udstedt et løfte om, at vi vil følge op på dette.

Statsministerens nytårstale

Statsministeren lagde i sin nytårstale vægt på, at der er behov for omfattende forandringer i ældreplejen. Hun fremhævede behovet for at starte helt forfra med en ny ældrelov, der skal tage udgangspunkt i selvbestemmelse, valgfrihed, nærvær og gode relationer i dagligdagen. Der skal gøres op med unødigt bureaukrati og gives større handlefrihed til kommuner.

Nytårstalen kommer efter, at Ældre Sagen gennem noget tid har sat ekstra fokus på de store problemer og behovet for grundlæggende forandringer i ældreplejen. Og lige inden jul rejste vi i pressen kritik af den nuværende regerings manglende handlinger på ældreområdet. Her fremhævede vi bl.a., at der ikke blev sat handling bag de mange gode intentioner fra ældretopmøderne mv.

Ældre Sagen har på den baggrund hilst statsministerens nytårstale velkommen. Vi er

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

meget tilfredse med, at der er blevet lyttet til behovet for omfattende forandringer, og vi ser frem til at bidrage til udformningen af den nye ældrelov. Vi har samtidig understreget, at der ikke alene er behov for at se på et opgør med bureaukratiet fra statens side, men tillige et opgør med det kommunale bureaukati. Kommunerne har i stort omfang haft ansvaret for opbygning af de mange systemer og kontrolmekanismer, der har ført til unødigt brug af tid på dokumentation mm.

Modregning af partners arbejdsindkomst i pensionen

Statsministeren nævnte også i sin nytårstale, at regeringen ønsker at fjerne modregningen i pensionen af partners arbejdsindkomst. Dvs. at personer, der er gift eller lever sammen med en pensionist, kan arbejde, uden at deres indkomst har betydning for partnerens pension. Forslaget indgår i regeringens reformudspil under overskriften ”Danmark kan mere I” fra september, som vi ellers ikke har hørt meget til. Vi støtter forslaget og håber, at det bliver til noget denne gang.